

ОБЯВЯВАНЕ НА БЕДСТВЕНО ПОЛОЖЕНИЕ – ПРАВНА РЕГЛАМЕНТАЦИЯ

Олга Б. Борисова¹

Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“

РЕЗЮМЕ — Статията изяснява целите и правилата по Глава пета на Закона за защита при бедствия, както и различните хипотези, приложими при обявяване на бедствено положение. Внимание е отделено и на функциите на органите на изпълнителната власт по защитата при бедствия и на правните проблеми свързани с териториалния обхват на правомощията на областния управител при обявяване на бедствено положение. Направени са предложения *de lege ferenda* за промяна на разпоредбите на чл. 50, ал.1 и чл.50а от Закона за защита при бедствия, а именно: областният управител да обявява със заповед бедствено положение на територията на повече от една община в рамките на областта или на територията на цялата област, а министър-председателят по предложение на министъра на вътрешните работи да обявява със заповед бедствено положение на територията на повече от една област или на територията на цялата страна. Статията има своя теоритичен, правно-нормативен и практико-приложен аспект. Актуалността на изследването се определя и от тенденцията за нарастване на появата на бедствените явления, както в национален, така и в световен мащаб и от необходимостта за установяване на системи за превенция, включително и в нормативен план.

Ключови думи: бедствие, евакуация, разсредоточаване

ANNOUNCEMENT OF STATE OF DISASTER – LEGAL REGULATION

Olga B. Borisova

Varna Free University „Chernorizets Hrabar“

ABSTRACT— The article clarifies the goals and rules of Chapter Five of the Disaster Protection Act, as well as the various assumptions applicable to announcing a disaster. Attention was paid to the functions of the executive authorities on disaster protection and the legal problems related to the territorial scope of the powers of the regional governor in the event of a disaster. *De lege ferenda* proposals have been made to change the provisions of art. 50, para. 1 and art. 50a of the Disaster Protection Act, namely: the regional governor to declare a disaster situation on the territory of more than one municipality within the district or on the territory of the whole district, and the Prime Minister by a proposal by the Minister of the Interior to declare a state of disaster on the territory of more than one district or on the territory of the whole country. The article has theoretical, legal and practice aspect. The relevance of the research is also determined by the trend of increasing occurrence of disasters, both nationally and globally, and the need for the establishment of prevention systems, including regulatory ones.

Keywords: disaster, evacuation, dispersal

¹ Corresponding author at: Varna Free University, Varna, Bulgaria, e-mail: law_vfu_2012@abv.bg

ВЪВЕДЕНИЕ

Режимът свързан с обявяването на бедствено положение се съдържа в глава пета от Закона за защита при бедствия. Този режим се въвежда в зоната на бедствието от определените в закона органи, свързан с прилагането на мерки за определен период от време с цел овладяване на бедствието и провеждане на спасителни и неотложни аварийно-възстановителни работи.

Съгласно чл. 2 от закона бедствието представлява значително нарушаване на нормалното функциониране на обществото, предизвикано от природни явления и/или от човешка дейност и водещо до негативни последици за живота или здравето на населението, имуществото, икономиката и за околната среда, предотвратяването, овладяването и преодоляването на което надхвърля капацитета на системата за обслужване на обичайните дейности по защита на обществото.

Тоест, осигурената от закона защита на обществото обхваща всяко бедствие, включително предизвиканото от човешка дейност, щом е довело до негативни последици за живота или здравето на населението, имуществото, икономиката и за околната среда.

В тази връзка в решение №1591 от 15.02.2016г. на ВАС по адм. дело №5538/2015г. касаторът иска възстановяване на щети нанесени на жилището му от приливна вълна в следствие на изпускане на близкия язовир. С оглед причината за щетите – изпускането на язовира, касаторът твърди, че не става въпрос за бедствие. Съдът не приема твърдението на касатора, именно защото законодателят не прави разграничение относно причината за възникването на бедствието – дали ще е природна или антропогенна.

Така например в Националната програма за защита при бедствия за 2014-2018г. на Министерски съвет е направен анализ на състоянието на защитата при бедствия и са предложени мерки за намаляване на риска от тях. Като такива бедствия в програмата фигурират – земетресения, наводнения, радиационна авария, промишлена авария, пожар, свлачища, градушки, засушаване, снежни бури, залеждания, геомагнитни бури, биологично заразяване.

С обявяването на бедствено положение се въвежда съответният план за защита при бедствия. Съгласно чл. 48, ал.3 от Закона за защита при бедствия, бедствено положение се обявява, при условие че се случва, случило се е или има опасност да се случи бедствие, свързано със:

1. загуба на човешки живот, и/или
2. увреждане на здравето на хората, и/или
3. значителни вреди на имуществото и/или икономиката, и/или
4. значителни последици за околната среда, свързани със замърсяване на почвата, водата или въздуха с химически, биологически или радиоактивни вещества и материали или с унищожаването на биологични видове.

Кметът на общината на основание чл. 49 от закона обявява със заповед бедствено положение за цялата или за част от територията на общината. Копие от тази заповед се изпраща незабавно на областния управител и на министъра на вътрешните работи.

Областният управител на основание чл. 50 от закона обявява със заповед бедствено положение за цялата или за част от територията на областта. Копие от неговата заповед се изпраща незабавно на министъра на вътрешните работи. Прави впечатление използваната формулировка от законодателя по отношение на териториалния обхват на бедствието в границите на областта – „за цялата или за част от територията на областта”. Част от територията на областта е и една община, за която съгласно чл. 49, ал.1 от Закона за защита при бедствия, бедственото положение следва да се обяви от кмета. Тоест използваният от законодателя израз може да породи колизия между правомощията на кмета и тези на

областния управител. De lege ferenda би било по-правилно разпоредбата на чл. 50, ал.1 от Закона за защита при бедствия да бъде със следната редакция: „областния управител обявява със заповед бедствено положение на територията на повече от една община в рамките на областта или на територията на цялата област”.

Заслужава внимание също така и фактът, че съгласно редакцията на чл. 50, ал.2 от закона областният управител е длъжен незабавно да уведоми министъра на вътрешните работи, но не и кметовете на засегнатите общини за обявеното бедствено положение. Считаю, че това не е целесъобразно и разпоредбата трябва да претърпи корекция в този смисъл.

Министерският съвет на основание чл. 50а от Закона за защита при бедствия по предложение на министъра на вътрешните работи обявява с решение бедствено положение на територията на повече от една област или на територията на цялата страна.

С оглед на гореизложеното прави впечатление, че по отношение на общините и областта решението дали да бъде обявено бедствено положение се взема от еднолични органи – кметовете и областните управители. При едноличните органи действа принципа за единоначалието и се характеризират с по-голяма оперативност и бързина при вземане на решенията. Съгласно чл. 50а от Закона за защита при бедствия Министерският съвет по предложение на министъра на вътрешните работи взема решението за обявяване на бедствено положение на територията на повече от една област или на територията на цялата страна. Считаю, че би било по-разумно решението за обявяване на бедствено положение по отношение на въпросния териториален обхват да се взема също от едноличен орган – министър-председателя по предложение на министъра на вътрешните работи. Това би довело до по-своевременно реагиране и по-голяма ексекүтивност. De lege ferenda предлагам редакцията на чл. 50а от Закона за защита при бедствия да придобие следното съдържание: „Министър-председателят по предложение на министъра на вътрешните работи обявява със заповед бедствено положение на територията на повече от една област или на територията на цялата страна”.

Съгласно чл. 51, ал.1 от Закона за защита при бедствия в заповедта на кмета и областния управител и в решението на Министерският съвет се посочват задължително:

- обстоятелствата, послужили като основание за обявяване на бедственото положение;
- обосновка на необходимостта от обявяване на бедственото положение;
- границите на територията, на която се обявява бедственото положение;
- мерките за овладяване на бедствието, включително предприетите временни ограничения върху правата на гражданите;
- органите или длъжностните лица, отговарящи за прилагането на предприетите мерки;
- началото на въвеждане на бедственото положение и срокът на неговото действие, но не повече от 7 дни. Този седемдневен срок при необходимост може да бъде удължен до 30 дни.

Органите, които могат да удължават срока на действие на бедственото положение са:

1. кмета на общината след съгласуване с областния управител;
2. областния управител след съгласуване с министъра на вътрешните работи;
3. по решение на Министерският съвет.

По същия начин бедственото положение може да се отмени предсрочно при отпадане на обстоятелствата, послужили като основание за обявяването му от органа, който го е обявил.

Законът не определя изрично каква е формата на актовете, които се издават от кмета и областния управител за удължаване на срока на действие на бедственото положение и за предсрочната му отмяна, но би следвало да е в същата форма, с която се въвежда началото му, а именно заповеди. Въпросните актове на кмета, областния управител и Министерският съвет

влизат в сила незабавно и се разгласяват чрез средствата за масово осведомяване. Тоест актовете са необжалваеми.

При обявено бедствено положение в неизбежно необходимия обем и продължителност може да се ограничи:

1. правото на неприкосновеност на лицата и жилищата при временно извеждане от места, в които животът или здравето на лицата са непосредствено застрашени;
2. правото на ползване на имущество поради необходимост от защита на живота, здравето и имуществото на лица или на околната среда;
3. свободата на движение и пребиваване в определена част на територията, застрашена или засегната от бедствието;
4. правото да се извършва дейност, която би затруднила или възпрепятствала осъществяването на спасителните работи.

При обявено бедствено положение като необходими мерки могат да бъдат предприети:

1. временно извеждане на лица, животни и изнасяне на имущества от определената територия;
2. забрана за влизане, пребиваване и движение в определени места или територии;
3. незабавно извършване на строежи, строителни работи, теренни преустройства или отстраняване на строежи за намаляване или предотвратяване на заплахата, произтичаща от бедствието;
4. грижи за децата и хората в неравностойно положение, ако тези грижи не могат да бъдат осъществявани в условията на бедствено положение от хората, които обичайно ги полагат;
5. приоритетно снабдяване на детски, социални, лечебни и здравни заведения и спасителните екипи;
6. евакуация и/или разсредоточаване;
7. временно настаняване на лица, пострадали(засегнати) от бедствието, в сгради с друго предназначение за срок до 6 месеца.

Във връзка с обявяването на бедствено положение интерес представлява и регламентацията на процедурите по евакуация и разсредоточаване като необходими мерки.

Легалната дефиниция за тези процедури се съдържа в Допълнителните разпоредби на Закона за защита при бедствия. Съгласно §1, т. 20 от ДР на закона, "евакуация" е организирано извеждане на хора и животни от застрашени райони и настаняването и осигуряването им в безопасни места. „Разсредоточаването” от своя страна е представено в §1, т. 21 от ДР на закона като организирано изнасяне на културни и материални ценности от застрашени райони и преместването и опазването им в безопасни места.

На основание на гореизложеното е приета и специална Наредба за условията и реда за провеждане на евакуация и разсредоточаване. Съгласно наредбата евакуацията и/или разсредоточаването се осъществяват при обявяване на бедствено положение или при възникване на опасност от бедствие.

В зависимост от времето за подготовка и оповестяване евакуацията и разсредоточаването могат да бъдат два вида:

- незабавни - при земетресения, ядрена или радиационна обстановка, инциденти с опасни вещества и материали, самолетни катастрофи, горски пожари и други опасности;
- след предупреждение и оповестяване – при наводнения, урагани, бури, снегонавявания и обледенявания.

Прави впечатление, че при незабавните евакуация и разсредоточаване изброяването не е изчерпателно, а тези които се предхождат от предупреждение и оповестяване очевидно са с изчерпателно изброени евентуални хипотези, тъй като е използван съюзът „и”.

В чл. 1, ал.4 от наредбата е предвидено, че в зависимост от ситуацията може да не се провежда евакуация и разсредоточаване, а да се осъществи временно извеждане на лица, домашни и селскостопански животни без настаняване и изнасяне на имущество на безопасни места.

Това твърдение внася неяснота с оглед легалните дефиниции на двете понятия и фактът, че в по-голямата част от случаите те са с временно действие изразяващо се именно във временно извеждане, позовавайки се на чл. 1, ал.5, т.5 от наредбата.

Законодателят също така не прави разлика между това дали животните са домашни или селскостопански. При разсредоточаването законодателят си служи с термина „културни и материални ценности”, а не с общия термин „имущество” каквото се използва в наредбата.

Съгласно наредбата дейностите по провеждане на евакуация и разсредоточаване включват:

1. вземане на решение за провеждане на евакуация и разсредоточаване;
2. ранно предупреждение и оповестяване;
3. извеждане и транспортиране на хора и животни, изнасяне и преместване на културни и материални ценности;
4. настаняване и осигуряване на условия за живот и съхранение на културни и материални ценности;
5. връщане на евакуирано население, животни, културни и материални ценности.

На основание чл. 1, ал.6 от наредбата гореизброените действия се изпълняват от органите на изпълнителната власт, юридическите лица и едноличните търговци и/или самостоятелно от физическите лица.

Съгласно чл. 2 от наредбата провеждането на евакуация и разсредоточаване се осъществява при спазване на следните изисквания:

1. своевременно реагиране при възникване на ситуации, налагащи евакуация и разсредоточаване;
2. използване на всички възможности за оповестяване и информиране на населението;
3. точно изпълнение на задълженията от участващите в провеждането на евакуация и разсредоточаване;
4. ефективно използване на наличните ресурси при провеждане на евакуация и разсредоточаване;
5. наличие на актуални бази данни, необходими за провеждане на евакуация и разсредоточаване;
6. единно ръководство и управление на евакуацията и разсредоточаването.

Наредбата определя, че на евакуация подлежат всички хора и животни от територията, определена за евакуация, а на разсредоточаване, съгласно чл. 4 от наредбата подлежат:

1. ценни исторически и архивни документи, научна и техническа документация;
2. движими културни ценности;
3. лекарствени средства, медицински изделия, кръв и кръвни продукти, медицинска апаратура и болнично имущество;
4. хранителни продукти и промишлени стоки от първа необходимост, семена и фуражи;
5. електронноизчислителна, комуникационна и информационна техника и програмни продукти;
6. резервни части, инструменти, ценно оборудване, суровини и готова продукция;
7. промишлени отрови, химикали, източници на йонизиращи лъчения, взривни вещества и горивно-смазочни материали;
8. административни и производствени дейности и услуги;
9. ценни книжа, парични знаци и скъпоценности, съхранявани в кредитни институции;

10. други движими материални ценности, включени в разчетите за евакуация и разсредоточаване на плановете за защита при бедствия.

Интерес представлява чл. 4, т.8 от наредбата, установяваща като обект на разсредоточаване „административни дейности и услуги”. Тези „административни дейности и услуги” не са нито „културни”, нито „материални ценности”, с какъвто термин си служи законодателят, нито са „имущество”, като понятие използвано в наредбата. В този смисъл, считам, че трябва да отпаднат от съдържанието на разпоредбата.

Евакуацията и разсредоточаването се извършват с транспортни средства и/или пеша. Съгласно чл. 6 от наредбата организираната евакуация на хора и животни се извършва чрез сборни евакуационни пунктове, евакуационни центрове и места за настаняване.

От тук следва, че съществува и неорганизирана евакуация, но в нормативният акт не са предвидени хипотезите, при които тя се осъществява.

Установено е, че физическите лица са длъжни да спазват установения ред за провеждане на евакуация и разсредоточаване и да оказват съдействие. Юридическите лица и едноличните търговци, включени в разчетите за евакуация и разсредоточаване, предоставят при поискване планираната помощ.

Евакуацията и разсредоточаването се планира на общинско, областно и национално ниво, като към съответните части от плановете за защита при бедствия се изготвят разчети.

Разчетите за евакуация и разсредоточаване включват:

1. начините и способите за оповестяване;
2. местата на сборните евакуационни пунктове, евакуационните центрове и местата за настаняване;
3. отговорниците и състава на сборните евакуационни пунктове, евакуационните центрове и местата за настаняване и техните задължения при провеждане на евакуация и разсредоточаване;
4. транспортните средства, необходими за провеждането на евакуацията и разсредоточаването;
5. основните и резервните маршрути за евакуация и разсредоточаване и организацията на движението;
6. реда за настаняване и осигуряване на евакуираните лица и за съхранение на разсредоточените културни и материални ценности;
7. мерките за осигуряване на обществения ред и опазване на имуществото на евакуираните;
8. реда за връщане на евакуираните по местата за постоянно местоживееене и на разсредоточените културни и материални ценности.

Наредбата определя дейностите, които се извършват в пунктовете, центрoвете и местата за настаняване:

- в сборните евакуационни пунктове се осигуряват условия за регистрация и разпределение на подлежащите на евакуация, минимални хигиенно-битови условия и подпомагане с храна и вода.
- в евакуационните центрове се осигуряват условия за регистрация на евакуираните, консултиране, комуникации, услуги и раздаване на продукти от първа необходимост.
- в местата за настаняване се осигуряват условия за подслон, предоставяне при необходимост на храна, вода, дрехи, одеяла, комуникации, достъп до медицинска помощ и други.

Настаняването на евакуираните лица и съхранението на разсредоточените културни и материални ценности по възможност се планира на територията на съответната или на най-близката съседна община (област).

Кметът на общината изготвя разчети за евакуация и разсредоточаване за съответните

части на общинския план за защита при бедствия съвместно с представители на ведомствата и юридическите лица, имащи отношение към тази дейност на територията на общината.

Областният управител изготвя разчети за евакуация и разсредоточаване за съответните части на областния план за защита при бедствия съвместно с териториалните звена на администрацията на централните органи на изпълнителната власт и кметовете на общините.

Централните органи на изпълнителната власт в плановете по чл. 9, ал. 6 от Закона за защита при бедствия разработват разчети за изпълнение на задълженията им, предвидени в Националния план за защита при бедствия.

Съгласно чл. 13 от наредбата средствата за покриване на разходите по провеждането на евакуацията и разсредоточаването са в рамките на общинските бюджети и/или бюджетите на отговорните ведомства за местни дейности.

На основание на чл. 14, ал.1 от наредбата решение за евакуация се взема от кмета на община, от областния управител или от Министерския съвет. Прави впечатление, че разпоредбата не визира разсредоточаването, не става ясно дали това е умишлено целено или просто е пропуск на нормотвореца.

С оглед на по-голямата оперативност и бързина, считам, че и по отношение на евакуацията и разсредоточаването решението за провеждането им, когато става въпрос за повече от една области следва да се взема от министър-председателя като едноличен орган, а не от Министерски съвет.

Съгласно чл. 14, ал.2 от наредбата при вземането на решение за евакуация се имат предвид всички фактори, влияещи върху обстановката, включително недостатъчната информация, нивото на информираност на населението за характера на опасността и подходящите защитни действия, възможните рискове при придвижването и др. Считам, че тези фактори следва да влияят и при вземане на решения за разсредоточаване и то също трябва да бъде включено в разпоредбата.

Ръководството на евакуацията и разсредоточаването на областно и общинско ниво се осъществява от областните управители и кметовете на общини, които се подпомагат от щабовете по чл. 64, ал. 1, т. 10 и чл. 65, ал. 1, т. 7 от Закона за защита при бедствия.

Ръководството на евакуацията и разсредоточаването на територията на повече от една област се осъществява от националния щаб по чл. 62а, ал. 2 от Закона за защита при бедствия.

За изпълнение на дейностите по евакуация и разсредоточаване съответните щабове:

1. организират оповестяването за евакуация и разсредоточаване;
2. организират извеждането (транспортирането) на подлежащите на евакуация и разсредоточаване хора, животни и имущество;
3. организират посрещането и настаняването на евакуираните, както и съхраняването на разсредоточеното имущество на съответната територия;
4. организират логистичното осигуряване на евакуираните и защитата на разсредоточеното имущество на съответната територия;
5. осъществяват непосредственото ръководство на сборните евакуационни пунктове, евакуационните центрове и местата за настаняване;
6. организират охраната на територията, от която е извършена евакуацията и разсредоточаването;
7. организират и координират получаването и раздаването на хуманитарни помощи;
8. предоставят информация за проведената евакуация и разсредоточаване;
9. извършват и други дейности във връзка с провеждането на евакуацията и разсредоточаването.

Съгласно чл. 18 от наредбата организацията на движението по маршрутите за евакуация и разсредоточаване се извършва от Министерството на вътрешните работи, Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията,

Министерството на регионалното развитие и благоустройството, Министерството на отбраната и други съставни части на единната спасителна система.

Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията организира евакуацията и разсредоточаването с железопътен транспорт и съдейства за организирането с автомобилен, воден и въздушен транспорт. Кметовете на общините съвместно с превозвачите, които притежават лиценз за извършване на превоз на пътници или товари, уреждат необходимите транспортни средства, включени в разчетите за евакуация и разсредоточаване.

Оказването на спешна медицинска помощ в сборните евакуационни пунктове, по маршрутите за евакуация, в евакуационните центрове и в местата за настаняване се организира и извършва от Министерството на здравеопазването чрез централните за спешна медицинска помощ и други лечебни и здравни заведения, предвидени в съответните планове за защита при бедствия. При провеждане на евакуация на територията на повече от една област Министерството на здравеопазването координира медицинското осигуряване на населението съгласно областните планове за защита при бедствия.

Контролът по храните в сборните евакуационни пунктове, маршрутите за евакуация, евакуационните центрове и местата за настаняване се осъществява от Българската агенция по безопасност на храните и от областните дирекции по безопасност на храните към Министерството на земеделието, храните и горите.

Съгласно чл. 21 от наредбата общественият ред по време на евакуация и разсредоточаване се осигурява от Министерството на вътрешните работи. Логистичното осигуряване на евакуацията и разсредоточаването се извършва от кмета на общината.

Населението се оповестява за началото на евакуацията и разсредоточаването по реда на Наредбата за условията и реда за функциониране на Националната система за ранно предупреждение и оповестяване на органите на изпълнителната власт и населението при бедствия и за оповестяване при въздушна опасност.

Оповестяването на населението в застрашени райони се извършва чрез:

1. Националната система за ранно предупреждение и оповестяване на органите на изпълнителната власт и населението;
2. локалните системи за оповестяване в обектите;
3. електронните съобщителни мрежи и/или услуги на предприятия, осъществяващи електронни съобщения по заявка на МВР;
4. комуникационната среда на МВР и други ведомства и организации;
5. ресурсите на единната спасителна система и местните средства за масово осведомяване;
6. други средства за оповестяване.

Съгласно чл. 25 от наредбата съобщението за евакуация трябва да съдържа:

1. издаващ орган;
2. дата и час на издаване;
3. точно описание на бедствието или опасността и район, който е или е вероятно да бъде засегнат;
4. указания за евакуация съгласно разчетите - СЕП, евакуационни маршрути и ЕЦ, както и какво евакуиращите се да вземат със себе си;
5. време на следващото съобщение.

Извеждане и транспортиране на хора и животни, изнасяне и преместване на културни и материални ценности се извършва от сборните евакуационни пунктове непосредствено след оповестяването. В сборните евакуационни пунктове се извършват регистрация и разпределение на евакуиращите се по маршрути и евакуационни центрове и осигуряване на условия за временен престой. Там се създава и организация за оптимално използване на превозните средства, включително на личните автомобили.

На основание чл. 27, ал.1 от наредбата приоритетно се евакуират деца, болни и възрастни хора. Хората от социални, лечебни и здравни заведения се евакуират, като се полагат изискванията се за тях грижи от персонала на съответното заведение.

Евакуацията от зони със степен на радиационно и химическо замърсяване и биологическо заразяване се извършва след провеждане на деконтаминация. В евакуационните центрове се извършва регистрация на евакуираните, оказване при необходимост на психологическа помощ, консултиране, раздаване на продукти от първа необходимост и разпределение по места за настаняване.

В наредбата изрично е предвидено, че при разпределение по места за настаняване не се разделят семейства и се отчитат нуждите на групи с определени специални нужди и с различни културни, етнически или религиозни идентичности. Органът, разпоредил евакуацията и разредоточаването, със заповед организира връщането по местата за постоянно местоживееене.

Хипотеза, която често предизвиква съдебни спорове е отстраняването на строежи като необходима мярка за намаляване или предотвратяване на заплахата произтичаща от бедствие. Интересен пример от съдебната практика е решение №12 от 07.01.2019г. на адм. съд – Варна по адм. дело №2317/2018г., с което се иска осъждане на ответника да заплати на ищците обезщетение за причинени имуществени вреди в резултат на незаконосъобразни действия на служители на администрацията на община Варна, изразяващи се във фактическото събаряне на жилищна сграда. Причината за това било обявено бедствено положение и възникнала непосредствена опасност от самосрутване, вследствие на активизирани свлачищтни процеси. Според съда съществен за изхода на спора по делото е отговора на въпроса дали извършените от страна на служители при ответника действия представляват подпомагане и възстановяване при бедствия и дали са извършени при спазване на закона или в изпълнение на административен акт. В конкретния случай събарянето на сградата е извършено в периода на обявено бедствено положение, но липсват данни за наличие на конкретна заплаха, която да е била намалена или предотвратена чрез събаряне на сградата. Чл. 55, ал. 4 от Закона за защита при бедствия предвижда възможност за премахване на строежи, за които е издадена заповед от кмета на общината съгласно чл. 195, ал. 6 от Закона за устройство на територията, поради природно явление с геологичен, геофизичен, геоложки или хидрометеорологичен произход, които са станали опасни за здравето и живота на гражданите, негодни са за използване, застрашени са от самосрутване и не могат да се поправят или заздравят. По делото не са събрани каквито и да е доказателства, че сградата отговаря на тези изисквания, тъй като липсва конструктивно становище за същата, отделно от изложеното от разпита на свидетели, които са съседни на ищците се установява, че имота на ищците не е бил зает с вода, за разлика от другите къщи, разположени в ниската част на улицата. Заповед по чл. 195 от Закона за устройство на територията не е издадена.

Поради тази причина съдът приема, че действията по събаряне на сградата не са извършени по повод изпълнението на административна дейност и не се основават на административен акт или на закона. От събраните по делото доказателства не се установява събарянето на строежа собственост на ищците да е по предотвратяване на бедствено положение, не се установява и да е преследвана такава цел. Напротив по делото се установява извършени незаконосъобразни действия от страна на ответника - премахване на строежи при липса на издаден индивидуален административен акт и съответно основателност на претендираното имуществено обезщетение.

ИЗТОЧНИЦИ:

1. Закон за защита при бедствия, посл. изм. ДВ бр.77 от 18.09.2018г., в сила от 1.01.2019г.
2. Наредба за условията и реда за провеждане на евакуация и разсредоточаване, приета с [ПМС № 337](#) от 20.12.2012 г., обн., ДВ, [бр. 103](#) от 28.12.2012 г., в сила от 28.12.2012 г., изм., бр. 55 от 7.07.2017 г., в сила от 7.07.2017 г.
3. Решение №1591 от 15.02.2016г. на ВАС по адм. дело №5538/2015г.;
4. Решение №12 от 7.01.2019г. на адм. съд – Варна по адм. дело №2317/2018г.
5. Определение №9037 от 3.07.2018г. на ВАС по адм. дело №7776/2018г.